O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA’LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI

TOSHKENT DAVLAT AGRAR UNIVERSITETI

"TASDIQLAYMAN"
O‘quv-uslubiy boshqarma boshlig‘i
A.Safarov
2025-yil "__1__" _______

DINSHUNOSLIK
FANI BO'YICHA
SILLABUS

(Kechki)

Bilim sohasi: 800 000 – Qishloq, o'rmon, baliq xo'jaligi va veterinariya

Ta'lim sohasi: 810 000 – Qishloq xo'jaligi
820 000 – O'rmon xo'jaligi

Ta'lim yo‘nalishi: 60810700 - Agrokimyo va agrotuproqshunoslik
60810800- Tuproq bonitirovkasi va yer resurslaridan foydalanish
60811300- Qishloq xo'jalik mahsulotlarini saqlash va qayta ishlash texnologiyasi
60811800- Meva-sabzavotchilik va uzumchilik
60820100 - O'rmonchilik va aholi yashash joylarini ko‘kalamzorlashtirish

Toshkent - 2025

Сканировано с CamScanner

FAN SILLABUSI
"Agroiqtisodiyot, logistika va xizmatlar" fakulteti

60810700 - Agrokimyo va agrotuproqshunoslik
60810800- Tuproq bonitirovkasi va yer resurslaridan foydalanish
60811300- Qishloq xo'jalik mahsulotlarini saqlash va qayta ishlash texnologiyasi
60811800- Meva-sabzavotchilik va uzumchilik
60820100 - O'rmonchilik va aholi yashash joylarini ko'kalamzorlashtirish

Fan nomi	Dinshunoslik
Fan turi	majburiy
Fan kodi	DINB1204
Yil	4,5
Semestr	2
Ta'lim shakli	kunduzgi
Mashg'ulotlar shakli va semestrga ajratilgan soatlar	120
Ma'ruza	18
Amaliy mashg'ulotlar	-
Laboratoriya mashg'ulotlari	-
Seminar	18
Mustaqil ta'lim	84
Kredit miqdori	4
Baholash shakli	imtihon
Fan tili	o'zbek

Fanning maqsadi (FM)	
FM 1	Fanni o'qitishdan maqsad."Dinshunoslik" fanini o'qitishdan maqsad - talabalarda din, uning ma'naviy hayotimizdagi o'rni xaqida xolis, to'g'ri dunyoqarashni shakllantirish xamda yuksak ma'naviyatli kadrlarni tarbi yalashdan iborat. Fanning vazifasi – talabalarga hozirgi davrdagi dinlarning ma'lum xalq hayotida tutgan o'rni haqida umumiy nazariy tushunchalar berish, ularning davlat va din munosabatlari, dinlararo bag'rikenglik g'oyasi va madaniyati to'g'risidagi tasavvurlarini boyitish; din va diniy qadriyatlarning talqin etilishi va bugungi kundagi ahamiyatini o'rgatish; globallashuv jaryonida diniy sohada kechayotgan tendenitsiyalarni yoritish, yoshlarda turli zararli diniy sekta va oqimlarning buzg'unchi g'oyalariga qarshi immunitetni shakllantirish.

Fanni o'zlashtirish uchun zarur boshlang'ich bilimlar	
1	«Dinshunoslik» fani bo'yicha o'quv dasturida ko'rsatilgan mavzular, muammolar bo'yicha talabalar chuqur bilimga ega bo'lishlari, bu bilimlar ularning faoliyat va xulq-atvoriga ta'sir eta oladigan darajadagi qadriyatlar darajasida ***tasavvurga ega bo'lishlari kerak***;
2	dinning umumiy ta'rifi, uning kelib chiqishi, ta'limoti muqaddas manbalari, yo'nalishlari, jahonda mavjud bo'lgan dinlarning mushtarak xususiyatlari, dinlar, ulardagi oqimlar va mazhablar, dinning jamiyatdagi vazifalari, dunyoning konfessional xaritasi, dunyo xalqlarining dinga bog'liq qadriyatlari to'g'risida, din va qonun o'zaro munosabatlari, O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi va "Vijdon erkinligi va diniy tashkilotlar to'g'risida"gi Qonun haqida ***bilishi kerak***;
3	dinning insoniyat tarixiy taraqqiyotida tutgan o'rni, uning insoniyatga o'tkazgan ijtimoiy-psixologik ta'siri, birlashtiruvchilik, qonunlashtiruvchilik, tartibga soluvchilik, tasalli beruvchilik kabi jamiyatdagi vazifalari, dunyo madaniyati va san'ati sohalarining shakllanishida dinning o'rnini hamda buddizm, xristianlik, islom kabi jahon dinlari va konfutsiychilik, yahudiylik, hinduiylik kabi milliy dinlarning kelib chiqishi, ta'limoti, muqaddas manbalari va hozirgi zamondatutgan o'rnini, diniy marosimlarni ajrata olish ***ko'nikmalariga ega bo'lishi kerak***;
4	diniy bag'rikenglik tamoyillariga amal qilish, dunyoqarashlar erkinligini ta'minlash jarayonida jamiyatning boshqa a'zolarini barkamol shaxs sifatida shakllanishiga ko'maklashish, Vataniga va milliy qadriyatlarigasadoqatli, har tomonlama etuk komil insonlarni tarbiyalash ***malakalariga ega bo'lishi kerak.***

Ta'lim natijalari (TN)	
	Bilim jihatidan:
TN1	Talabalar quyidagi imkoniyatlarga ega bo'lishlari kerak: • diniyy-falsafiy tushunchalar, nazariyalarni bilishi va tushunishini namoyish etish; • diniy terminologiyadan foydalanish.
TN2	Tahlil jihatidan: Talabalar quyidagi imkoniyatlarga ega bo'lishlari kerak: • ma'lumotlarni taxlil qilish, tartibga solish va sharhlash; • dinning eng qadimgi shakllari va jaxon dinlarining paydo bo'lisi va rivojlanishini tahlil qilish ; • xronologik ma'lumotlarda qo'llash;

Сканировано с CamScanner

	• diniy muammolar va vaziyatlarni tahlil qilish;
TN3	*Ko'nikmalar jihatidan:* Talabalar quyidagi imkoniyatlarga ega bo'lishlari kerak: • diniy ma'lumotlar asosida erkin fikrlash ; • dinniy o'zgarishlarni tahlil asossida farqlash; • voqeaqa va hodisalar natijalarining noaniqliklarini bilish; • diniy tafakkurni mantiqiy tarzda etkazish.
TN4	Talabalar quyidagi imkoniyatlarga ega bo'lishlari kerak: • tarixiy va diniy ma'lumotlar asosida erkin fikrlash ; • tarixiy va diniy o'zgarishlarni tahlil asossida farqlash;
TN5	• voqeaqa va hodisalar natijalarining noaniqliklarini bilish; • tarixiy va diniy tafakkurni mantiqiy tarzda etkazish.

Fan mazmuni

Mashg'ulot shakli: Ma'ruza mashg'ulot (M)

DINSHUNOSLIK

M1	Dinshunoslik fanining predmeti, maqsadi va vazifalari.
M2	Milliy dinlar.
M3	Buddizm dini tarixi va asosiy g`oayalari
M4	Xristian dini tarixi va asosiy g'oyalari
M5	Islom dini tarixi va mohiyati
M6	Islom dini manbalari, aqidaviy maktablari va ularning hozirgi davrdagi ahamiyati
M7	Tasavvuf ta'limotining Sharq madaniyatiga ta`siri Islom qadriyatlari va ma'rifatining hozirgi davrdagi ahamiyati. Islom fiqhiy maktablari
M8	Yangi diniy ta`limotlar va sektalar. Kiber makonda din. Missionerlik va prozelitizmning ijtimoiysiyosiy xavfi, Diniy fanatizm, ekstremizm, fundamentalizm, terrorizmning tarixi va ularning hozirgi davrda xavfsizlikga tahdidi
M9	O'zbekistonda faoliyat yurituvchi diniy tashkilotlar. Xalqaro diniy tashkilotlar faoliyatining tarixi va ularning barqaror rivojlanish maqsadlariga erishishdagi ahamiyati, Dun'yoviy va diniy bilimlar mutanosibligini ta'minlashning ahamiyati

Mashg'ulot shakli: Seminar mashg'ulot (S)

DINSHUNOSLIK

S1	Dinshunoslik fanining predmeti, maqsadi va vazifalari.
S2	Milliy dinlar.

S3	Buddizm dini tarixi va asosiy g`oayalari
S4	Xristian dini tarixi va asosiy g'oyalari
S5	Islom dini tarixi va mohiyati
S6	Islom dini manbalari, aqidaviy maktablari va ularning hozirgi davrdagi ahamiyati
S7	Tasavvuf ta'limotining Sharq madaniyatiga ta`siri Islom qadriyatlari va ma'rifatining hozirgi davrdagi ahamiyati. Islom fiqhiy maktablari
S8	Yangi diniy ta`limotlar va sektalar. Kiber makonda din. Missionerlik va prozelitizmning ijtimoiysiyosiy xavfi. Diniy fanatizm, ekstremizm, fundamentalizm, terrorizmning tarixi va ularning hozirgi davrda xavfsizlikga tahdidi
S9	O'zbekistonda faoliyat yurituvchi diniy tashkilotlar. Xalqaro diniy tashkilotlar faoliyatining tarixi va ularning barqaror rivojlanish maqsadlariga erishishdagi ahamiyati, Dun'yoviy va diniy bilimlar mutanosibligini ta'minlashning ahamiyati

Mustaqil ta'lim (MT) 84-soat

1	"Sharq mutafakkirlarining islom dinning inson kamolotiga ta'siri haqidagi go'yalari" mavzusida esse tayyorlash	4
2	G'azzoliyning Tavba asari asosida "Din va axloq" mavzusida esse tayyorlash	4
3	"Din va hurfikrlilik "mavzuksioda prerzentatsiya tayyorlash (Berdyaevning diniy hurfikrlilik haqidagi g'oyalarini G'azzoliy g'oyalari bilan qiyoslash)	4
4	Islomda inson huquqlari himoyasi, ijtimoiy tenglik, adolat va tolerantlik mavzusida krossvord tayyorlash	4
5	O'zbekistonda konfessiyalararo diniy bag'rikenglikning tarixiy tajribasi mavzusida test tayyorlash.	4
6	Imom Buxoriyning "Al-Adab al-mufrad" asarini konspektlashtirish va esse tayyorlash	4
7	Abu Homid G'azzoliyning "Mukoshafatul qulub" asari bo'yicha esse tayyorlash	4
8	Abdurauf Fitratning "Muxtasar islom tarixi" risolasi bo'yicha krossvord tayyorlash	4
9	Abdulla Avloniyning komil inson haqidagi qarashlari mavzusida esse tayyorlash	4
10	Islomda inson huquq va erkinliklarini ta'minlanishining o'ziga xos jihatlari mavzusida 10 ta kazus savol tayyorlash.	4

Сканировано с CamScanner

11	Lev Tolstoyning "Iqrornoma" asaridagi diniy e'tiqodlarni tahlil etish	4
12	Shayx Muhammad Sodiq Muhammad Yusufning "Baxtiyor oila" asarida islom qadriyatlarining talqini mavzusida taqdimot tayyorlash	4
13	Islom huquqshunosligida oila, nikoh, taloq, idda, zihor tushunchalarini ta'riflash va taqdimot tayyorlash	4
14	Jamiyat hayotida duyoviylik va diniylik mutanosibligi mavzusida 10 ta kazus savol tayyorlash	4
15	Qohira deklaratsiyasi tarixi va mazmuni borasida tahliliy maqola tayyorlash	4
16	"Imom Buxoriy va Imom Termiziyning hadis ilmiga qo'shgan hissalarini qiyosiy tahlili" mavzusida prezentatsiya tayyorlash	4
17	Mustaqillik yillarida Qur'onning o'zbek tiliga tarjima qilinishi va tafsirlari haqida taqdimot tayyorlash	5
18	Islomda inson huquqlari himoyasi, ijtimoiy tenglik, adolat va tolerantlik mavzusida krossvord tayyorlash	5
19	Talabalar bilan O'zbekistondagi diniy tashkilotlarga borish (viloyatlar doirasida masjid, madrasa, ma'had, cherkov, sinagoga va boshqalar)	5
20	Talabalar bilan diniy savodxonlik bo'yicha suhbatlar, zakovat o'yinlari va boshqa ma'rifiy tadbirlar tashkil etish.	5
	Asosiy adabiyotlar	
1	Jalilov B. Dinlar falsafasi. O'quv qo'llanma. – Toshkent: Noshir, 2019. –148 b.	
2	Kamilov D. Dinshunoslik. O'quv qo'llanma. – Toshkent: Lesson Press, 2021.–128 b.	
3	Muratov D., Alimova M., Karimov J. Dinshunoslik, darslik. – Toshkent: «Navro'z» nashriyoti, 2019. – 264 b.	
4	Kamilov D. Dinshunoslik. O'quv qo'llanma. – T.: Lesson Press, 2021. – 128 Raximdjanov D., Emazarov O. Dinshunoslikka kirish. O'quv qo'llanma. –Toshkent: «O'FMJ» nashriyoti, 2018. – 304 b.	
5	Shermuxamedova N.A.Diniy fanatizm fenomeni/Inson falsafasi. – Darslik. –Toshkent: Innovasiya-Ziyo, 2021. – B. 314-499.Qo'shimcha adabiyotlar	

	Qo'shimcha adabiyotlar
1	Mirziyoyev Sh.M. Yangi O'zbekiston taraqqiyot strategiyasi. – Toshkent: O'zbekiston, 2022. – 416 b.
2	Mirziyoyev Sh.M. Buyuk kelajagimizni mard va oliyjanob xalqimiz bilan birga quramiz. - Toshkent: O'zbekiston. 2017.

3	Mirziyoyev Sh.M. Xalqimizning roziligi bizning faoliyatimizga berilgan eng oliy bahodir. – Toshkent: O'zbekiston, 2019..
4	Mirziyoyev Sh.M. Erkin va farovon, demokratik O'zbekiston davlatini birgalikda barpo etamiz. - Toshkent: O'zbekiston. 2017.
5	Mirziyoyev Sh.M. Niyati ulug' xalqning ishi ham ulug', hayoti yorug' va kelajagi farovon. Toshkent: O'zbekiston, 2019.
7	K. S.Guttenplan. J.Hornsby. C. Janavay. Reading philosophy. Blackwell Publishers Ltd. UK. 2003. R – 341.
8	A.Azami. Vvedenie v xadisovedenie. Kazan: 2011
9	A.Fitrat. Tanlangan asarlar –Toshkent: Ma'naviyat, 2010 -301 b
10	G'oyibnazarov Sh. Islom terrorizmga qarshi. – Toshkent: "O'zbekiston" NMIU, 2021. 10
11	David L. McMahan. The Making of Buddhist Modernism. – Oxfordshire: "Oxford University Press", 2008.
12	Todd M. Johnson. Religious Adherents of the World by Continent and Region // Religions of the World: A Comprehensive Encyclopedia of Beliefs and Practices / J. Gordon Melton, Martin Baumann. – Oxford. England: "ABC CLIO", 2010.
13	Rumiy J. Masnaviy. 40 rivoyatga sharx. -Toshkent: Navruz, 2019 Abu Xomid G'azzoliy Kimei saodat//Ikki dune saodatiga eltuvchi bilim. - Samarkand: Imom Buxoriy xalkaro markazi, 2019
14	Islomov Z., Haydarov I. Xristianlik: ibodatxona, ibodat va marosimlari. – Toshkent: Qaqnus nashriyoti, 2020.
15	**Axborot manbalari** 1.http://old.natlib.uz. 2 https://lex.uz/docs/. 3. https://yuz.uz/news/. 4.https://gramota.ru. 5.https://obrazovaka.ru

Talabalarning fan bo'yicha o'zlashtirish ko'rsatkichlarini nazorat qilishda quyidagi mezonlar tavsiya etiladi:

a) 5 baho olish uchun talabaning bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:

- fanning mohiyati va mazmunini to'liq yorita olsa;
- fandagi mavzularni bayon qilishda ilmiylik va mantiqiylik saqlanib, ilmiy xatolik va chalkashliklarga yo'l qyo'masa;
- fan bo'yicha mavzu materiallarining nazariy yoki amaliy ahamiyati haqida aniq tasavvurga ega bo'lsa;

Сканировано с CamScanner

- fan doirasida mustaqil erkin fikrlash qobiliyatini namoyon eta olsa;
- berilgan savollarga aniq va lo'nda javob bera olsa;
- konspektga puxta tayyorlangan bo'lsa;
- mustaqil topshiriqlarni to'liq va aniq bajargan bo'lsa;
- fanga tegishli qonunlar va boshqa me'yoriy-huquqiy hujjatlarni to'liq o'zlashtirgan bo'lsa;
- fanga tegishli maavzulardan biri bo'yicha ilmiy maqola chop ettirgan bo'lsa;
- tarixiy jarayonlarni sharhlay bilsa;

b) 4 baho olish uchun talabaning bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:

- fanning mohiyati va mazmunining tushungan, fandagi mavzularni bayon qilishda ilmiy va mantiqiy chalkashliklarga yo'l qo'ymasa;
- fan mazmuning amaliy ahamiyatini tushungan bo'lsa;
- fan bo'yicha berilgan vazifa va topshiriqlarni o'quv dasturi doirasida bajarsa;
- fan bo'yicha berilgan savollarga to'g'ri javob bera olsa;
- fan bo'yicha konspektini puxta shakllantirgan bo'lsa;
- fan bo'yicha mustaqil topshiriqlarni to'liq bajargan bo'lsa;
- fanga tegishli qonunlar va boshqa me'yoriy hujjatlarni o'zlashtirgan bo'lsa.

v) 3 baho olish uchun talabaning bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:

- fan haqida umumiy tushunchaga ega bo'lsa;
- fandagi mavzularni tor doirada yoritib, bayon qilishda ayrim chalkashliklarga yo'l qo'yilsa;
- bayon qilish ravon bo'lmasa;
- fan bo'yicha savollarga mujmal va chalkash javoblar olinsa;
- fan bo'yicha matn puxta shakllantirilmagan bo'lsa.

g) quyidagi hollarda talabaning bilim darajasi qoniqarsiz 2 baho bilan baholanishi mumkin:

- fan bo'yicha mashg'ulotlarga tayyorgarlik ko'rilmagan bo'lsa;
- fan bo'yicha mashg'ulotlarga doir hech qanday tasavvurga ega bo'lmasa;
- fan bo'yicha matnlarni boshqalardan ko'chirib olganligi sezilib tursa;
- fan bo'yicha matnda jiddiy xato va chalkashliklarga yo'l qo'yilgan bo'lsa;
- fanda doir berilgan savollarga javob olinmasa;
- fanni bilmasa

Fan o'qituvchisi to'g'risida ma'lumot

Mualliflar:	**M. Abduraimova** - ToshDAU "Ijtimoiy -gumanitar fanlar kafedrasi" dotsenti, siyosiy fanlar nomzodi. **Y.Yakubov** - ToshDAU "Ijtimoiy -gumanitar fanlar kafedrasi" dotsenti
E-mail:	Elektron pochta: mabduraimova 1966@gmail.com
Tashkilot:	**Toshkent davlat agrar universiteti, "Agroiqtisodiyot, logistika va xizmatlar" fakulteti**
Taqrizchilar:	**Shermuxamedova N.A.** - O'zMU, "Falsafa va ma'naviyat asoslari" kafedrasi mudiri, falsafa fanlari doktori, professor **Isoqjonov.R** – O'zXIA, "Dinshunoslik va jahon dinlarini qiyosiy o'rganish" kafedrasi mudiri, tarix fanlari doktori, dotsent

Mazkur Sillabus TDAU Kengashining 2025-yil ___-avgustdagi 1-sonli yig'ilish bayoni bilan tasdiqlangan.

Mazkur Sillabus "Ijtimoiy -gumanitar fanlar" kafedrasining 2025-yil ___-avgustdagi 1-sonli yig'ilish bayoni bilan ma'qullangan.

Fakultet dekani: **K.Ruzmetov**

Kafedra mudiri : **O. Ostonov**

Tuzuvchilar: **M.Abduraimova**

M.Mazamov

Сканировано с CamScanner